

Waterschap **Scheldestromen**

De leden van de algemene vergadering
van waterschap Scheldestromen

algemene vergadering: 7-4-2022
agendapunt:
portefeuillehouders: A.J.G. Poppelaars
D.K.E. Steijaert

ons kenmerk : 2022009364
bijlagen : geen

behandeld door : Jo Nieuwlands
doorkiesnummer : 088-2461393
e-mail : Jo.Nieuwlands@Scheldestromen.nl

onderwerp : Prijsstijgingen

Middelburg, 30 maart 2022

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij treft u ter informatie de in de commissies aangekondigde brief over de prijsstijgingen.

De gruwelijke oorlog in Oekraïne is in de eerste plaats verschrikkelijk voor de Oekraïners. D dagelijks vallen er onschuldige slachtoffers, en inmiddels zijn miljoenen mensen op de vlucht geslagen, op zoek naar een veilig onderkomen. Daarnaast gaat het over vrede en veiligheid in Europa.

Dit alles heeft daarbij economische gevolgen, ook voor Nederland en daarmee ook voor het waterschap. Door de wereldwijde onzekerheid en de sancties die we aan Rusland en Wit-Rusland hebben opgelegd, zullen ook wij een prijs betalen.

Deze effecten komen bovenop de gevolgen van de Coronacrisis waarbij we naast prijsstijgingen door schaarste ook al enige tijd te maken hebben met langere levertijden.

Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht in het basisscenario dat de inflatie voor heel 2022 op 5,2% uit zal komen. Hierbij geven ze aan dat hogere energieprijzen via producenten kunnen worden doorberekend aan consumenten, waardoor de inflatie verder opgestuwd kan worden.

We zien reeds prijsstijgingen van 20-30% voor grond- en bouwstoffen (o.a. aluminium, koper, staal, bitumen, enz.), energie, brandstoffen (o.a. gas) en toeslagstoffen (o.a. chemicaliën). Deze prijsstijgingen staan in directe relatie met de werkzaamheden die het waterschap uitvoert en daardoor zijn de effecten op de uitgaven van het waterschap veel groter dan de voorspelde inflatie van het CPB.

Leveranciers en aannemers benaderen het waterschap, omdat er sprake is van forse prijsstijgingen binnen lopende contracten en/of tijdens lopende aanbestedingen.

De problematiek van kostenstijging, bestaande samenwerkingsovereenkomsten en contracten, lopende en nieuwe projecten en de beschikbaar gestelde financiële middelen van het waterschap vragen om een handelingsperspectief.

Uitgangspunt voor het handelingsperspectief

Alle exploitatiewerkzaamheden die direct van belang zijn voor de taakuitoefening van het waterschap en die niet kunnen worden uitgesteld of vertraagd krijgen normale doorgang. Het gaat

Postadres:

Postbus 1000,
4330 ZW Middelburg

Bezoekadressen:

Kanaalweg 1,
4337 PA Middelburg

Kennedylaan 1,
4538 AE Terneuzen

t 088 2461000 (lokaal tarief)

f 088 2461990

e info@scheldestromen.nl

s www.scheldestromen.nl

hierbij onder andere om het onderhouden en bedienen van stuwen, poldergemalen, sluisen, rioolgemalen, zuiveringen, slibverwerkingsinstallaties, enz. Dit geldt ook voor onderhoudswerkzaamheden die minimaal nodig zijn voor functiebehoud en veiligheid, waaronder bijvoorbeeld het maaien van waterlopen en wegbermen. Dit geldt ook voor herstelwerkzaamheden als gevolg van schade aan wegen, dijken en waterlopen.

Scenario's voor een handelingsperspectief lopende overeenkomsten en contracten binnen de exploitatie

- a. Onderhoud uitvoeren volgens planning:
 - **Effect:** de begroting wordt fors overschreden met 10-20%; Dit betreft ca. 3,5-7 miljoen euro;
 - **Risico:** de aannemers rekenen enkel met dagprijzen en daarmee is de werkelijke overschrijding van de begroting niet op voorhand te bepalen;
- b. Onderhoud wordt beperkt uitgevoerd zodanig dat ook de noodzakelijke werkzaamheden, zoals hierboven onder uitgangspunt voor handelingsperspectief niet worden gecompenseerd.
 - **Effect:** de begroting wordt overschreden met 5-15%; Dit betreft ca. 1,75 -3,5 miljoen euro; Voor het beperken van de werkzaamheden is extra inzet van personeel nodig. Het gaat hierbij om juristen, inkopers, financiële adviseurs, bestekschrijvers, tekenaars, opzichters, enz.
 - **Risico:** Het beperken van het onderhoud kan enkel plaatsvinden binnen het juridisch kader; de aannemers rekenen met dagprijzen, waardoor alsnog de begroting wordt overschreden. Het minder uitvoeren van gepland onderhoud in 2022 betekent meer achterstallig onderhoud;
- c. Onderhoud wordt zodanig beperkt uitgevoerd dat ook de noodzakelijke werkzaamheden, zoals hierboven onder uitgangspunt voor handelingsperspectief worden gecompenseerd.
 - **Effect:** de begroting wordt overschreden met 0-5%; Dit betreft ca. 0-1,75 miljoen euro; Voor het beperken van de werkzaamheden is extra inzet van personeel nodig. Het gaat hierbij om juristen, inkopers, financiële adviseurs, bestekschrijvers, tekenaars, opzichters, enz.
 - **Risico:** Het beperken van het onderhoud kan enkel plaatsvinden binnen het juridisch kader; de aannemers rekenen met dagprijzen, waardoor alsnog de begroting wordt overschreden. Het minder uitvoeren van gepland onderhoud in 2022 betekent meer achterstallig onderhoud.

Lopende investeringsprojecten

De effecten bij lopende investeringsprojecten kunnen niet in zijn algemeenheid worden gekwantificeerd. Dit is maatwerk per project en afhankelijk van de duur en van het soort project, de voorgeschreven bepalingen en tot slot de opbouw in (prijs)componenten van het contract (b.v. lonen, inzet materieel en welke grond- en bouwstoffen). Voor verschillende prijscomponenten zijn aparte indexen van toepassing.

Een opdrachtnemer kan bij het waterschap (opdrachtgever) aanspraak maken op een tegemoetkoming in deze prijsstijgingen op basis van de wet, de Uniforme Administratieve Voorwaarden (UAV) en/of o.b.v. het principe redelijkheid en billijkheid.

Anders dan bij exploitatieprojecten kan de opdrachtgever binnen een lopend (gegund) investeringsproject niet zonder financiële gevolgen eenzijdig besluiten om bepaalde (of alle) werkzaamheden niet meer uit te laten voeren.

Effect: Bovenstaande kan er toe leiden dat de uitvoeringskredieten van meerdere investeringsprojecten met meer dan 10% of € 250.000,- zullen worden overschreden. Hiervoor zullen dan bij de AV aanvullende uitvoeringskredieten aangevraagd moeten worden.

Risico: De kans is aanwezig dat het jaarlijkse netto investeringsvolume overschreden wordt.

Scenario's Nieuwe investeringsprojecten 2022

1. Projecten bestaande uit meerdere maatregelen met taakstellende budgetten zoals bijvoorbeeld voor het Veerse Meer en de PWO-maatregelen:
 - a. Niet alle maatregelen uitvoeren, zodanig dat het krediet niet wordt overschreden. De overige maatregelen schuiven dan door naar 2023 (of verder).
Effect: Het volledige resultaat wordt niet bereikt in het huidige begrotingsjaar en maatregelen schuiven door naar 2023 en verder; het project wordt gerealiseerd binnen het krediet.
Risico: De aannemers rekenen met dagprijzen en kunnen daardoor bij verdere prijsstijgingen aanspraak maken op een tegemoetkoming, zoals hierboven geschetst bij lopende projecten. Maatregelen die worden doorgeschoven naar 2023 en verder gaan -bij een gelijkblijvend investeringsvolume- ten koste van maatregelen die al voor die jaren gepland stonden. Het realiseren van doelen uit de strategienota 2019-2023 en waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 (WBP) kan daardoor onder druk komen te staan.
 - b. Alle maatregelen uitvoeren zoals in de scope van het project zijn vastgelegd.
Effect: Het volledige resultaat wordt bereikt in het huidige begrotingsjaar en de verwachting is dat het krediet wordt overschreden met 10-20%.
Risico: De aannemers rekenen met dagprijzen en daardoor kunnen bij de prijsaanbieding (de aanneemsom) de kosten hoger uitvallen dan eerder op basis van de projectraming wordt voorzien.
2. Voor projecten die betrekking hebben op één maatregel, zoals realisatie van een ombouw van een rioolgemaal of het aanleggen van een fietspad, zijn er geen keuze mogelijkheden binnen het project. Voor deze categorie investeringsprojecten geldt dat voor een beperkt aantal projecten nog de beslissing kan worden genomen om de projecten uit te stellen die nog niet aanbesteed zijn. Het moet nog nader worden uitgezocht welke projecten dit betreft. Het bestuurlijk bestedingsvolume is in de begroting 2022 vastgesteld op € 32,8 mln (€ 31,9 + restant € 0,9 mln uit voorgaande jaren). Vanuit de jaarrekening 2021 is gebleken dat de besteding in 2021 lager uitvalt waardoor het bestedingsvolume verhoogd kan worden met € 1,8 mln tot € 34,6 mln.
 - a. we realiseren projecten tot het investeringsplafond van € 34,6 miljoen.
Effect: Niet alle projecten worden gerealiseerd en er ontstaat een achterstand op instandhoudingsinvesteringen en investeringen van vastgestelde beleidsmaatregelen. Het investeringsplafond wordt gehandhaafd.
Risico: De aannemers rekenen met dagprijzen en kunnen daardoor kan bij aanbesteding de kosten hoger uitvallen dan op basis van de projectraming wordt voorzien.
 - b. we realiseren projecten alle projecten uit de begroting van 2022.
Effect: Het resultaat wordt gehaald. Het investeringsplafond van € 34,6 miljoen wordt overschreden met 10-20%.
Risico: De aannemers rekenen met dagprijzen en kunnen daardoor kan bij aanbesteding de kosten hoger uitvallen dan op basis van de projectraming wordt voorzien.

De programmering (MIP en MJR)

De uitvraag voor de MIP en de begroting (MJR) is reeds eind maart gestart. Uitgangspunt hierbij is de programmering uit de begroting 2022 en MJR 2023-2025. De bestuurlijke bestedingsvolumes zijn in de bestuursperiode niet geïndexeerd.

Op basis van de afgesproken plafondbedragen gaan we de programmering voor 2023 en verder invullen.

Voor de huidige bestuursperiode is voor het jaar 2023 een investeringsplafond opgenomen (bron begroting 2022/MJR 2022-2025) van € 39,1 miljoen (31,9 miljoen + restant volume van € 7,2 miljoen van het bestuurlijk volume uit voorgaande jaren).

Bij de programmering van de projecten in de MIP zullen de kentallen worden gebruikt die zijn geïndexeerd op basis van de laatste inzichten. We gaan bij de indexering van projecten voor 2023 e.v. uit van 10-20%. De voorgenomen projecten worden voor het opstellen van de begroting voor 2023 verder uitgewerkt. De effecten voor het realiseren van doelen en het investeringsplafond en een eventuele herprogrammering zal in augustus 2022 worden uitgewerkt.

Projecten binnen het HoogWaterBeschermingsProgramma (HWBP)

Binnen dit programma staan een aantal investeringsprojecten. Waarbij het project Hansweert het meest uitgewerkte project is. Dit project zit in de realisatie voorbereidingsfase. Medio september vindt de gunning plaats. Zodra deze echter definitief wordt gegund is de uitvoerende partij (het waterschap) verantwoordelijk voor kostenstijgingen. Dit risico doet zich nog niet voor, maar bij de aanbesteding van de projecten binnen het HWBP zullen we hier terdege rekening mee moeten houden.

Handreikingen

We volgen de landelijke ontwikkelingen in relatie tot prijsstijgingen en afspraken die met de brancheorganisaties worden gemaakt. Rijkswaterstaat komt zeer binnenkort met een geactualiseerde handreiking hoe zij omgaan met de recente prijsontwikkelingen. Inmiddels heeft ook juridische zaken een handreiking opgesteld om zorg te dragen dat een juiste handelingswijze met lopende contracten wordt gevolgd.

Voor de korte termijn is het nodig een keuze te maken uit de geschetste scenario's als handelingsperspectief. Mogelijk kunt u enige richting schetsen in de voorkeursscenario voor de behandeling in het DB. Definitieve voorstellen worden vervolgens via de commissie BEZ voorgelegd aan de Algemene Vergadering.

We houden u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en de effecten hiervan op de uitgaven van het waterschap in zowel de exploitatiebegroting als de investeringsprojecten.

Het dagelijks bestuur van
waterschap Scheldestromen

drs. J. Daane RA,
secretaris-directeur

mr. drs. A.J.G. Poppelaars,
dijkgraaf